

WOESTIJN, het is een oud beeld dat treffend weergeeft waar het om gaat. Dor en uitzichtloos, zo is het onvermogen om te bidden. Een priester vertrouwde ons toe hoe zijn gebedsleven van weleer helemaal opdroogde: „Misschien door een al te drukke agenda, misschien door de vele ontgoochelingen op het pastorale veld.” Niet dat hij niet wilde bidden of geen tijd meer vond. Er was slechts droogte te bekennen.

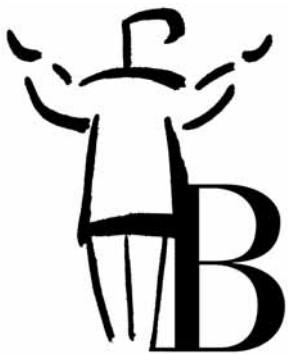
Een andere lezer getuigt in enkele woorden hoe een zware ziekte en een heelkundige ingreep zijn geloofsleven ondersteboven keerden. Zelfs een eenvoudig gebed lukte nog nauwelijks. Verdriet en wanhoop leken de boventoon te voeren.

In een brief vertelt een lezere vol schroom hoe een zwaar rouwproces haar hart brak: „Bidden hield bij mij op toen ik 55 was. Eén van mijn kinderen verliet ons, zonder afscheid. Zonder reden, zo leek het wel. Vanaf dat ogenblik kon ik slechts nog bidden door tijdens het autorijden mooie muziek te beluisteren. Bach, Mozart, Händel... De muziek bracht mijn gekwetste en gepijnigde ziel dichterbij God. De rook van een kaars die ik aanstak was mijn enige gebed dat kon opstijgen. Veel verder dan dat ben ik met bidden niet meer geraakt, maar het zal hopelijk terugkomen na het uitzitten van de rouw.”

In de steek gelaten

Wilfried Stinissen is een Vlaamse karmeliet die in 1967 in Zweden een karmelietenklooster stichtte en wereldwijd bekend werd als geestelijk auteur. In verschillende werken onderzoekt hij het christelijke gebedsleven tot op het bot. „Elke gelovige,” zo stelt hij onomwonden, „beleeft zijn eigen exodus met alle woestijn en pijn van dien.”

Soms lijkt ons hart wel vermord, de gelovige belandt in troosteloze eenzaamheid, in een diep alleenzijn met zichzelf. „Zelfs God schijnt dan voorlopig uitgeschakeld te zijn, koppig afwezig”, aldus de karmeliet. „Zoals hij deed met Job: Hij antwoordt niet meer. De eigen gebreken, zwakheden, on-

belbare en onnoembare verlangens spreken des te duidelijker. De woestijntrekker staat bloot aan bekoringen van alle slag. Was dit niet altijd de opzet van elke woestijnervaring, door God zelf zo bedoeld? In de Bijbel wordt te ge-

Plotseling niet meer kunnen bidden. Wat achteruitgang lijkt, is in feite een vooruitgang. © KNA-Bild

Niet meer kunnen bidden

Wat als het bidden almaar stroever verloopt? Enkele inzendingen na onze vraag „Lezer, hoe bid jij?” vertellen over deze vaak pijnlijke ervaring. Gelovige mensen met een trouw gebedsleven komen niet zelden op een punt dat alles duister lijkt. Bidden kan dan niet meer. Wel, ze staan niet alleen.

Erik De Smet

Hoe mensen van gebed in de nacht verzeilen

duid als de weg waarop het godsvolk klein gemaakt wordt en op de proef gesteld, opdat zijn diepe hart blootgelegd zou worden.”

Myriam De Keyzer omschreef dat gevoel treffend in een gebed: „Je bent totaal verdwenen, net nu ik Je nodig heb. Net nu alles in duigen valt en ik wat steun echt wel kan gebruiken, ben Jij weg. God van vrouwen? Nee, Je bent weg. God van liefde? Wie laat zijn geliefde op zo'n moment in de steek?”

Louter wachten

Een kloosterzuster vertelt ons hoe zij na vele mooie jaren van gebeden bidden vandaag alleen nog maar stil zit te denken aan haar activiteiten. Wat was er gebeurd? Je vindt geen smaak meer in het gebedsleven, je wordt gekweld door de pijnlijke zorg dat je achteruit gaat in geloof, je blijkt niet meer in staat te mediteren.

Dat is net wat de grote gebedsleeraars de nacht noemen.

Pater Stinissen daarover: „Vroeger kon je zo goed bidden, nu kun je plotseling niet meer bidden – denk je. Maar wat achteruitgang lijkt, is in feite vooruitgang: je ontvangt een diepere manier van bidden. Om deze ontwikkeling moet je niet treuren. Je wordt enkel maar gespeend en op eigen benen gezet, om te groeien tot volwassenheid in gebed.”

Verstrooidheid moet je nederig en met humor dulden. De raad die gebedsleraren geven aan hen die met droogte worden geconfronteerd, luidt: verdraag het geduldig. Een lezer vatte het kernachtig samen: „Mijn zwijgen is mijn gebed, mijn mediteren is wachten op het antwoord.”

Maar dreigt dergelijke situatie van opgedroogd gebedsleven niet uit te monden in ongelooft? Mensen uit de Karmeltraditie verwijzen als antwoord op deze prangende vraag naar het levensver-

haal van de 'kleine' Theresia van Lisieux (1873-1897).

Heel haar leven lang was geloof voor de jonge Franse karmelietes zo vanzelfsprekend geweest, dat ze zich niet kon voorstellen dat er echte atheïsten konden bestaan. Tot ze zelf werd opgenomen in een beslissende beproeving. Ze kwam terecht „in een dichte duisternis”, zoals ze het uitdrukte, en beleefde wat atheïsten meemaken. Haar restte niets anders dan „wachten op afstand”, volledig aan het welbehagen van de Heer uitgeleverd. Die houding maakte haar in de laatste maanden van haar leven tot een heilige, aan wie iedereen die het moeilijk krijgt met bidden zich kan optrekken.

Wilfried Stinissens werk is uitgegeven bij Carmelitana. Teksten van zijn hand vindt u ook in *Onderstroom. Handboek voor gebed*, Carmelitana, Gent, 2005, 333 blz. Uw reactie op dit artikel graag naar Redactie *Kerk + Leven*, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, e-mail redactie.kerkenleven@kerknet.be.

Dom Ambroos overleden

DOM Ambroos Verheul, oud-abt van Keizersberg te Leuven en een van Vlaanderens belangrijkste liturgen, werd op 7 januari in zijn moederabdij te Affligem ten grave gedragen. Hij was 89. De immer guitige benedictijn beroemde er zich graag op dat hij als Nederlander de 'Mont César' had vervlaamst. (Zo immers kennen velen nog steeds de Leuvense abdij, waar hij van 1974 tot 1991 abt was.)

In hart en nieren bleef Dom Ambroos een monnik van de abdij van Affligem. Daar was hij immers in 1936 beland, nadat hij eerder in Nederland niet als novice was aangenomen. Met Vlamingen had hij overigens al heel vroeg contact. Als jong weeskind vond hij met zijn broers en zus een thuis in een weeshuis van de broeders van Oostakker in zijn geboortestad Den Haag.

In de abdij van Affligem merkten zijn oversten weldra de vele talenten van de jonge monnik op. In volle oorlog behaalde hij met glans een doctoraat in de Godgeleerdheid. En hoezeer hij ook uitmuntte in kennis en doceerkunst, een kamergeleerde zou hij nooit worden.

Tijdens de uitvaartmis stelde Jan Goetghebeur, oud-abt van Affligem, terecht dat theologie en liturgiestudie voor Dom Ambroos niet slechts studie-objecten bleven. „Het waren levensbronnen, voor de mensen, de concrete mensen voor wie hij zich geplaatst zag, met wie hij omging.” Op hoge leeftijd mocht de geleerde monnik zich dan ook nog steeds verheugen in de vriendschap van velen met wie hij in zijn lange leven te maken had.

Verzorgde liturgie

Dom Ambroos speelde een niet te onderschatten rol in het streven naar een verzorgde liturgie. Een taak die hij zich al vóór de jaren 1960 stelde en die natuurlijk na Vaticanum II reusachtige proporties aannam. Jan Goetghebeur: „Hij was dé motor met een enorme werkkraft en werklust. Hij gaf les (hij was onder meer lector Liturgie aan de K.U. Leuven, ndr) en publiceerde talrijke, baanbrekende boeken en ontelbare artikels. Waar ook te lande kon men hem aan het woord horen. Ook was hij jarenlang hoofdredacteur van het gezaghebbende *Tijdschrift voor liturgie* en nagenoeg alle geestelijken kenden hem als stichter en bezieler van de liturgische congressen – een halve eeuw lang!”

Ambroos Verheul deed dat alles met sprankelende humor. Niet omdat hij zo'n grapjas was, maar omdat hij in alles steeds naar het goede zocht en dat ook zag. Daarvoor alleen al zullen zijn confraters, studenten en al wie hem enige mate mocht ontmoeten, voor goed dankbaar blijven. (JC)